

Sygn. akt	III AUa 84/14
------------------	----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **15 października 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **15 października 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **R. S.**

przeciwko **Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w R.**

o emeryturę wojskową

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **25 listopada 2013 r.** sygn. akt **IV U 1048/13**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 84/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 października 2014 r.

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2013 r. Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R. odmówił wnioskodawcy R. S. prawa do emerytury wojskowej. Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 12 i art. 31 ustawy

z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 8 poz. 66 ze zm.) wojskowy organ rentowy stwierdzał, że wnioskodawca nie spełnia koniecznego warunku nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego, bowiem na dzień zwolnienia ze służby - co miało miejsce w dniu 10 sierpnia 1984 r. - posiadał jedynie 13 lat 10 miesięcy i 26 dni okresów służby wojskowej w Wojsku Polskim, zamiast wymaganych lat 15-stu. Niezależnie od tego Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego naprowadzał, że również w świetle przepisów uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139 ze zm.) wnioskodawca nie nabył prawa do emerytury wojskowej, ponieważ w dniu zwolnienia ze służby nie posiadał wymaganego już wówczas okresu piętnastu lat zawodowej służby wojskowej.

Wnioskodawca R. S. odwołał się od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R. do Sądu Okręgowego Sądu Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie. W odwołaniu z dnia 30 kwietnia 2013 r. wnioskodawca wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, poprzez potwierdzenie jego uprawnienia do dochodzonego świadczenia emerytalnego zarzucił, że ocena jego uprawnień do emerytury wojskowej winna uwzględniać obowiązujące w czasie pełnienia przez niego tej służby przepisy prawa tj. w tym wypadku przepisy ustawy

z 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 1983 r., Nr 29, poz. 139 ze zm.), i to nadto z chwili, kiedy osiągnął on przewidywane początkowo 10 lat służby wojskowej, co umożliwiło mu uwzględnienie do wysługi emerytalnej m.in. okresów przypadających przed służbą wojskową, w jego więc przypadku okres 1 roku, 9 miesięcy i 15 piętnastu dni pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po 16-stym roku życia. Tym samym - zdaniem odwołującego - późniejsza, dokonana w okresie pełnienia przez niego służby - zmiana warunku podstawowego do uzyskania emerytury wojskowej w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych ich rodzin, stawiająca wymóg 15-stu lat służby była zmianą na niekorzyść i jako taka - jako naruszająca zasadę ochrony praw słusznie nabytych - nie mogła wpłynąć na jego uprawnienie do dochodzonego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 31 maja 2013 r. Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R. wnosił o oddalenie żądania wnioskodawcy, z tych samych względów które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, podkreślając, że niezależnie od tego w jakim aspekcie dokonywana będzie ocena uprawnień odwołującego do dochodzonego świadczenia emerytalnego tj. jest czy w oparciu o przepisy aktualnie obowiązującej, czy starej ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, to i tak wnioskodawca nie spełnia warunków do przyznania emerytury wojskowej. W tym kontekście pozwany wojskowy organ rentowy również zauważał, że zmiana warunku podstawowego nabycia prawa do emerytury wojskowej w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. nastąpiła w jeszcze przed dniem zwolnienia wnioskodawcy ze służby.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu odwołania R. S., wyrokiem z dnia 25 listopada 2013r. (sygn. akt IV U 1048/13) oddalił odwołanie. Wobec bezspornych okoliczności faktycznych związanych z pełnieniem przez wnioskodawcę R. S. służby wojskowej w okresie od 15 września 1970 r. do 10 sierpnia 1984r., a więc łącznie przez okres 13 lat, 10 miesięcy i 26 dni, a także z faktem wydania zaskarżonej decyzji na skutek zainicjowanych przez odwołującego działań (korespondencji)

z dnia 9 marca 2013 r., Sąd Okręgowy w Rzeszowie dokonując oceny prawnej sprawy stwierdził, iż ocena ta zgodnie z zasadą legalizmu, mającą oznaczać obowiązek stosowania przez organy przepisów aktualnie obowiązującego prawa, winna uwzględniać przepisy ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 666 ze zm.) W tym zaś względzie art. 12 w/w ustawy wyraźnie przewiduje konieczność legitymowania się co najmniej piętnastoma latami służby wojskowej, a tego warunku odwołujący nie spełnił. W podstawie prawnej wyroku, oprócz wyżej wskazanego przepisu prawa materialnego, powołany został art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 25 listopada 2013 r. zaskarżony został przez wnioskodawcę R. S. W apelacji z dnia 16 stycznia 2014 r. jak też w stanowiącym jej uzupełnieniu piśmie procesowym z dnia 26 maja 2014 r. skarżący zarzucając ogólnie naruszenie

przepisów postępowania tj. art. 233 k.p.c., jak też naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 53 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 666 ze zm.) w związku z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania odwołania, względnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego apelujący podnosił, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego w Rzeszowie ocena jego uprawnień do dochodzonej emerytury winna być dokonana w aspekcie przepisów starej ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, co przy uwzględnieniu brzmienia art. 53 ust.1 pkt 2 aktualnie obowiązującej ustawy, stanowić miało o możliwości uwzględnienia w wysłudze emerytalnej zaliczanych okresów rolnych, a tym samym o prawie wnioskodawcy do emerytury wojskowej. Niezależnie od tego skarżący raz jeszcze akcentował, że zmiana przez ustawodawcę zasadniczego warunku nabycia prawa do tego świadczenia w okresie pełnienia przez niego służby pozbawiła go słusznie nabytego prawa, doprowadzając równocześnie do naruszenia zasady równości wobec prawa żołnierzy, którzy w różnym okresie rozpoczęli pełnienie zawodowej służby wojskowej. Wnioskodawca podnosił także, że nie składał wniosku emerytalnego, a jedynie zwracał się do Dyrektora Departamentu Spraw Socjalnych Ministra Obrony Narodowej o wyjaśnienie kwestii związanych z wojskowym uprawnieniem emerytalnym, w sytuacji równoczesnego wystąpienia w tej sprawie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R., co stanowić miało o braku podstaw do wydania decyzji.

Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R., nie ustosunkował się do treści apelacji wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawcy R. S. zważył co następuje ;

Apelacja jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Zaskarżony bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 25 listopada 2013 r. jest – wbrew zarzutom zaskarżenia – w swym ostatecznym wyniku trafny i odpowiada prawu. Mówiąc o ostatecznej trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia, Sąd Apelacyjny ma na uwadze słusznie podnoszoną przez apelującego okoliczność, iż co do zasady ocena jego uprawnień do emerytury wojskowej winna być dokonana w uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 1983 r. Nr 29 poz. 139 zm.), co jednak nie zmienia faktu, iż nawet w świetle tych uregulowań prawnych skarżący nie mógłby nabyć prawa do omawianego świadczenia. I tak już na wstępie zauważyć przyjdzie, że przywoływana przez Sąd I instancji zasada legalizmu (praworządności – art. 7 Konstytucji RP) stanowiąca o działaniu organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa, sama w sobie nie przesądza jeszcze o konieczności bezpośredniego stosowania wyłącznie nowego prawa. W tym bowiem względzie w polskim porządku prawnym zasadnicze znaczenie mają przepisy intertemporalne, a nawet w przypadku „milczenia”, w tym względzie ustawodawcy, ważne względy systemowe lub aksjologiczne mogą przemawiać przeciwko stosowaniu nowego prawa. Odnosząc zaś powyższe uwagi do przepisów przejściowych aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 666 ze zm.), a w szczególności brzmienia jej art. 56 (a contrario), a także mając na względzie obowiązującą w systemie zaopatrzenia emerytalnego zasadę nabywania prawa do świadczeń ex lege, przy jedynie deklaratoryjnym charakterze decyzji emerytalno-rentowych (bliżej na ten temat w publikacjach I. Jędrasik – Jankowskiej, K. Jankowskiej, czy K. Ślebzaka – komentarz K. Antonowa do art. 100 ustawy emerytalno-rentowej, czy też w wyrokach sądów apelacyjnych; w Łodzi z dnia 8 stycznia 2013 r. III AUa 575/12 LEX nr 1267355, czy Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 sierpnia 2005 r. sygn. akt III AUa 437/05 OSAB 2005/3/60 – ten ostatni zapadł nadto w analogicznym do niniejszej sprawy stanie faktycznym), uznać – zdaniem tut. Sądu – ostatecznie należało, że w sytuacji wnioskodawcy, który ze służby wojskowej zwolniony został przed wejściem w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 2013 r., poz. 666 ze zm.), w ocenie prawnej sprawy zastosowanie znajdowały przepisy uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu

emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. z 1983 r. Nr 29 poz. 139 zm.) .Powyższe jednak – co zaznaczono już wyżej- nie zmienia prawidłowej konstatacji sądu pierwszej instancji o braku uprawnienia wnioskodawcy do dochodzonego świadczenia emerytalnego, ponieważ – tak jak słusznie naprowadzał Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R. już w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji ,jak i w treści odpowiedzi na odwołanie – również w świetle przepisów ustawy z 16 grudnia 1972 r. odwołujący nie spełnił koniecznego warunku przyznania prawa do emerytury , nie legitymując się na dzień zwolnienia ze służby 15-stoma latami służby wojskowej w Wojsku Polskim, co przewidywał art. 7 ust. 1 wyżej powołanej ustawy w brzmieniu -co istotne- obowiązującym w dacie zwolnienia R. S. ze służby wojskowej. Trzeba zaś w tym miejscu wyraźnie podkreślić, że dopiero zwolnienie ze służby stanowi wstępną przesłankę oceny uprawnień do omawianego świadczenia, co tym samym – zdaniem tutejszego Sądu Apelacyjnego – przemawia o braku podstaw do potwierdzenia stawianego przez skarżącego zarzutu naruszenia przez prawodawcę zasady ochrony praw nabytych, z uwagi na wprowadzoną w czasie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej zmianę zasadniczego warunku przyznawania emerytury . Jakkolwiek bowiem powołana zasada – wywiedziona z zasady demokratycznego państwa prawnego (art.2 Konstytucji RP) -odnosi się zarówno do praw nabytych w drodze skonkretyzowanych decyzji , praw nabytych in abstracto, czy eksepktatyw do tych praw (a prawo do emerytury jest niewątpliwie prawem podmiotowym korzystającym z takiej ochrony) , to jednak w sytuacji tyczącej odwołującego omawianą ochronę można by co najwyżej odnieść do tego ostatniego przypadku (tj. ochrony samych oczekiwań na uzyskanie emerytury). W tym jednak względzie utrwalone orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego

(por. między innymi wyroki Trybunału z dnia 4 stycznia 2000r. K 18/99 OTK 200/1/1 , czy 25 listopada 2010r. K 27/09 OTK-A 2010/9/109) konsekwentnie przyjmuje, że ochronie takiej podlegają wyłącznie eksepktatywy praw maksymalnie ukształtowanych, w znaczeniu sytuacji, w których wprawdzie nie doszło do wydania aktu przyznającego prawo (tym bardziej aktu stwierdzającego przysługiwanie prawa tu. więc decyzji), ale spełnione zostały wszystkie warunki nabycia tego prawa. W tym więc znaczeniu nie jest eksepktatywą maksymalnie ukształtowaną sam fakt, że wnioskodawca podejmując zawodową służbę miał nadzieję przejścia na emeryturę wojskową już po 10 latach służby przy 15-sto letniej wysłudze emerytalnej , do której zaliczeniu podlegał m. innymi okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców , jak przewidywały początkowo przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (art.6 i art. 7) . Przyznanym bowiem już w treści odwołania faktem jest to ,że w dniu 15 września 1980r. kiedy upłynął 10 letni okres służby odwołującego ,nie legitymował się on 15-stoletnim okresem wysługi emerytalnej (nawet przy uwzględnieniu okresu pracy w rolnictwie przed służbą),

i z tego też względu nie doszło wówczas do ustania stosunku służbowego. Tak więc oczekiwania wnioskodawcy na emeryturę wojskową w czasie dalszego pełnienia służby , w żadnym razie nie wykluczały wprowadzenia przez ustawodawcę zmian w zakresie warunków nabycia prawa do tego świadczenia , co też i nastąpiło z dniem 1 stycznia 1983r. ustawą z dnia 23 marca 1983r.o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 16,poz.78), kiedy to art.6 tej ustawy emerytalnej otrzymał brzmienie przewidujące już 15 lat służby wojskowej do przyznania emerytury. Bezspornym jest zaś ,że tego warunku wnioskodawca w dacie zwolnienia zez służby tj. w dniu 10 sierpnia 1984r. nie spełniał. Odnosząc się zaś do twierdzeń skarżącego jakoby z brzmienia art. 53 ust.1 pkt 2 aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 10 grudnia 1993r.o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jednolity Dz. U. 2013r. poz. 666 ze zm.) można było wyprowadzić wniosek o możliwości uwzględnienia do koniecznego okresu służby wojskowej okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po szesnastym roku życia, Sąd Apelacyjny – nie podzielając w żadnym razie tego poglądu – chciałby przede wszystkim zauważyć, że powołany przepis –jego ust.1 - odnosi się wyłącznie do osób którym

w dniu wejścia w życie ustawy przysługiwały emerytury i renty na podstawie dotychczasowych przepisów, i to w znaczeniu prawa do tych świadczeń potwierdzonego formalnie decyzją wojskowego organu rentowego (a jak wykazano powyżej wnioskodawca takiego prawa nie nabył nawet in abstracto) . Na powyższe wskazuje wprost dalsze brzmienie tego ustępu, jak też treść kolejnych omawianego przepisu

(odnoszących się do ponownego ustalania urzędu ,bądź na wniosek –tu ust.6 art.53- samej wysokości świadczeń) . Już zupełnie marginalnie należy też odnotować ,że przewidziane w powoływany przez skarżącego przepisie (art.53 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r.o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin) traktowanie wysługi emerytalnej jako okresu służby wojskowej ,stanowi szczególnego rodzaju fikcję prawną , której

zastosowanie nie może prowadzić do wykładni rozszerzającej samego pojęcia służby wojskowej (por. wyrok Sądu Najwyższego dnia 14 listopada 1997r. II UKN 328/97 OSNP 1998/16/489) .

Odnosząc się zaś na koniec do zarzutu zaskarżenia naruszenia prawa procesowego, przy wskazaniu na art. 233 k.p.c. stwierdzić należy, że jest to zarzut zupełnie gołosłowny (sam skarżący nie naprowadza bliżej na czym zarzut ten miałby polegać , przy czym jedynie istotne dla wyniku sporu okoliczności faktyczne sprawy są w istocie bezsporne) , a z kolei pretensje pod adresem Departamentu Spraw Socjalnych MON, nie mogą przesłaniać faktu , że tak czy inaczej organ ten skierował do Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w R. wystąpienie wnioskodawcy z dnia 9 marca 2013r. , z zaleceniem podjęcia właściwego w sprawie świadczenia emerytalnego procedowania, co skutkowało wydaniem zaskarżonej decyzji, której treść jedynie wyznaczała zakres kontroli i sposób rozstrzygnięcia sądu pracy ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2011r. III UZ 17/11 LEX nr 1422061) . Nie można też nie zauważyć , że pomimo zarzutu braku podstaw do wydania tejże decyzji - treść odwołania , jak też sformułowany w apelacji wniosek końcowy , stanowią jednoznaczny wyraz dążenia mimo skarżącego do potwierdzenia jego uprawnienia do emerytury wojskowej.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów, skoro Sąd Apelacyjny nie dopatrył się uchybień w procedowaniu Sądu Okręgowego w Rzeszowie w niniejszej sprawie , dzielając ostatecznie konkluzję tego Sądu o braku podstaw do potwierdzenia uprawnienia R. S. do wojskowego świadczenia emerytalnego, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...),

(...)